

Het Tomorrowland van de wielersport

Uncertainty of outcome, het is een basisingrediënt van prof-, spektakel- of kijksport. Ontbreekt die factor, dan haakt het publiek af, haken vervolgens de sponsors af en haakt uiteindelijk noodgedwongen het profstatuut af. Ook dit jaar werd de Zesdaagse van Gent – nogmaals en zoals zo vaak – na zes dagen strijd beslist in de allerlaatste wedstrijdmomenten, *the dying seconds of the game*. En nee, dat heeft als we de hoofdrolspelers mogen geloven helemaal niks met afspraken of een voorgeschreven scenario te maken. Toch blijft de *uncertainty of outcome* elk jaar weer overeind. Het Gentse en bij uitbreiding Vlaamse publiek lust er op die manier wel pap van. Waar de meeste andere zesdaagse van de kalender verdwenen zijn, blijft de Zesdaagse van Gent het Tomorrowland van de wielersport: uitverkocht zodra de tickets online gaan. Dat is een *certainty of outcome*. (MH)

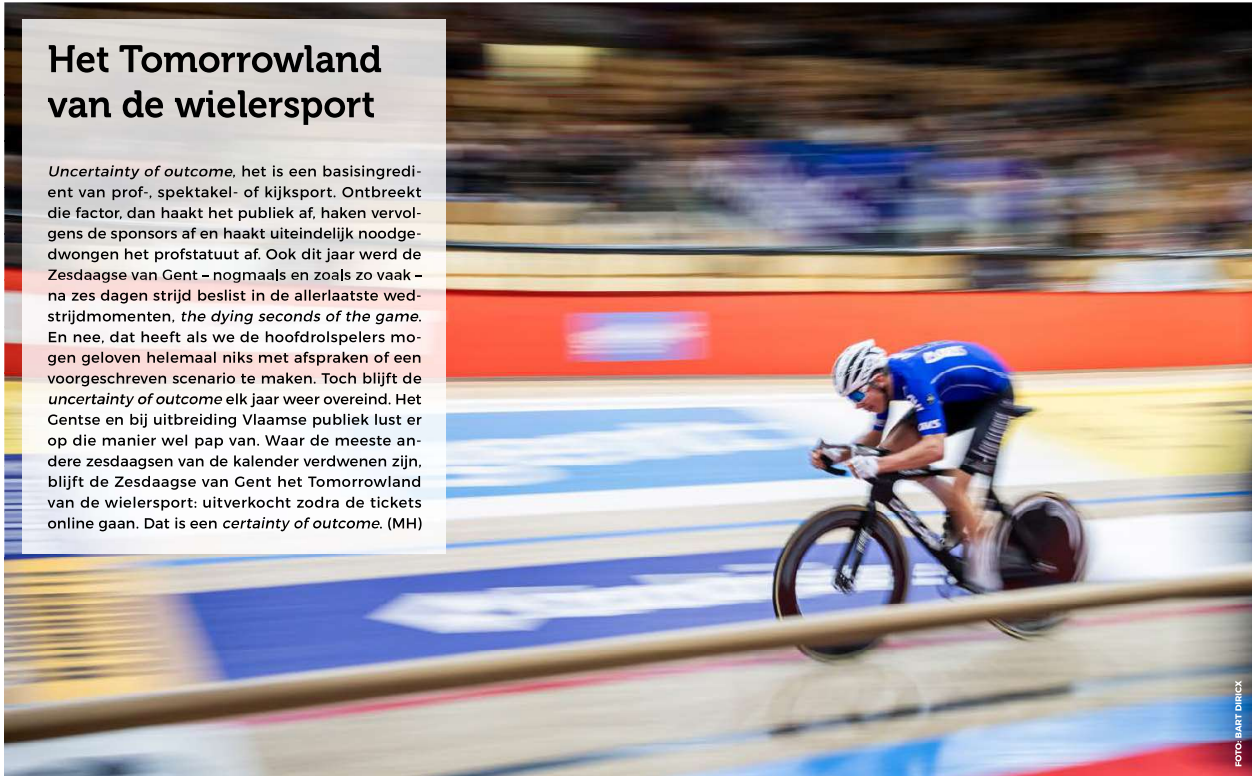

FOTO: JART DIRICK

Column

Rennen voor het (on)geluk

DOOR JEROEN SCHEEDER

“Welcome to Iten home of champions”, zo luidt het majestueuze opschrift op de boog waaronder ik het loopwalhalla op de Keniaanse hoogvlakte betreed. Het dorpje Iten telt nauwelijks 4.000 inwoners en ligt 2.400 meter boven zeeniveau op een dertigtal kilometer ten westen van de vermaarde Riftvallei. Hoogte, adembenemende vergezichten, frisse lucht en geïsoleerd van steden met hun industrie: dit is een oase van rust. En toch bruist het hier van energie.

Iten is het mekka van de mondiale loopsportindustrie, goed voor een contingent van circa 500 topatleten en dus een topsportpotentieel van twaalf procent, exclusief het intussen obligate leger van buitenlandse toppers die er de (atmo)sfeer komen opsnuiven. Hier is het dat atletieklegendes als Henry Rono, Richard Chelimo, Sally Barsosio, Reuben Kosgei, Wilson Kipketer, David Rudisha en tig andere wereldsterren hun internationale loopsuccessen voorbereiden. In het zog van deze elitelopers werd een resem trainingskampen neergesloopt, vaak met de steun van bekende loopsportmerken waaronder Asics en Nike.

In de lodge waar ik verblijf, is het een komen en gaan van (witte) lopers – professionele en recreatieve loopfanaten op zoek naar de optimalisatie van hun uithoudingsvermogen. Ik loop er landgenoot Leon Schots tegen het lijf. Schots behoorde eind jaren zeventig tot de wereldtop van het veldlopen. Vandaag helpt hij de hoteluitbater, ook een Belg en tevens voormalig manager van een aantal Keniaanse topatleten, met wat onderhoudswerk. Wat een genoegen voor mij om een van de helden van het ooit zo roemrijke vaderlandse veldcrossimpermium hier als vrijetijdsklusjesman te mogen begroeten. Nog tijdens zijn ‘loopbaan’ kwam Schots

al in contact met de pioniers van de Oost-Afrikaanse loopmarche. Vooral Ethiopiërs en Kenianen maakten vanaf de jaren zestig hun internationale opwachting op de (middel)lange afstand in de atletieksport. Hun aantreden zou echter ook het einde inluiden van de westerse hegemonie in de (halve) fondnummers.

Toch blijven Europeanen mee hun stempel drukken op het Keniaanse loopsportsucces. Bij mijn bezoek aan de St. Patrick's High School – dé loopsportbakermat in Iten waar al sinds kort voor de onafhankelijkheid van Kenia in 1963 topafstandslapers in spe worden klaargestoomd – tref ik de Ierse broeder Colm O'Connell, alias *‘the Godfather of Kenyan running’*. Hij verblijft sinds 1976 in Iten en heeft meerdere Kenianen richting olympische glorie begeleid. Onder zijn wakende oog mag ik een volledige trainingssessie van een zestigtal potentiële olympiërs van nabij observeren. In een ogenschijnlijk gezapige tred, gedwee in het loopgelid en met de blik op oneindig haspelen de afstandsvedettes van morgen hun work-out af. Voor wie tijdens zijn jeugd ettelijke uren per week op en rond de atletiekpiste doorbracht, is dit een meer dan bijzondere kijkervaring. Ik ben alvast getuige van hoe velen met hun looptalent een ticket uit de armoede proberen te bemachtigen. Maar het lopen als uitweg heeft ook een keerzijde, zo zal vlug blijken.

Gedurende mijn verblijf spreek ik immers eveneens met enkele beloftevolle atletes alsook een medewerkster van de Tirop's Angels Foundation. Agnes Tirop was een succesrijke Keniaanse langeafstandslapster die in 2021 het wereldrecord tien kilometer op de weg met

bijna een halve minuut verbrak. Later dat jaar werd zij levenloos aangetroffen in haar appartement in Iten. Zij was met meerdere messteken in haar buik en hals om het leven gebracht. Vermoedelijk vermoord door haar echtgenoot. De man is tot op heden niet berecht. Tirop blijkt geen alleenstaand geval. Ook de atletes Damaris Mutua (2022) en de Oegandese Rebecca Cheptegei (2024), die in Kenia trainde, werden door hun partners om het leven gebracht. Sociale wetenschappers verwijzen naar de zogenaamde *backlash theory* om het fenomeen van deze femicide te duiden: hoewel mannen geld zien in talentrijke atletes, hebben zij het tegelijkertijd ook erg moeilijk met het succes *an sich* dat vrouwen weten te realiseren.

Gendergerelateerd geweld, bijvoorbeeld omdat vrouwen uitmuntende (sport)prestaties neerzetten, is een probleem dat niet alleen in patriarchale samenlevingen voorkomt. Een recente studie toonde aan dat één op de drie vrouwen in België ooit slachtoffer was van partnergeweld. Nochtans kan sport een hefboom zijn in het bestrijden van dit onrecht en kunnen sportorganisaties zoals federaties en clubs een toonaangevende rol spelen, bijvoorbeeld door atletes te empoweren, actieve meldpunten te installeren en meer vrouwen aan te moedigen een coach- of bestuursfunctie op te nemen. Alleen dan zal sport ook een sociale beweging zijn. ●

Hoewel mannen geld zien in talentrijke atletes, hebben zij het tegelijkertijd ook erg moeilijk met het succes dat vrouwen weten te realiseren

Prof. Jeroen Scheerder is hoogleraar sportbeleid en sportsociologie aan de KU Leuven en research associate van de UNESCO Chair for Sport, Development, Peace (SDP) & Olympic Education aan de Faculty of Community & Health Sciences van de University of the Western Cape (UWC).